

Vážení přátelé a členové Platformy podnikatelů pro ZRS,

léto skončilo, jsme tu s dalším vydáním našeho Zpravodaje a jako vždy doufáme, že jeho obsah bude pro vás užitečný. Nespolečně se však jen na tento klasický informační prostředek! Každý týden uvádíme aktualitu na stránce Platformy na Facebooku - @rozvojovéinvestice a na Twitteru - @rozvojové podnikání. To, co se nevejde do Zpravodaje ani na sociální síti, najdete na webu PPZRS.

Je pořád co objevovat. Rozvojové finanční instituce v Evropě i po celém světě mění své strategie tak, aby mohly financovat projekty udržitelných cílů rozvoje. Ukazuje se, že industrializace podle národních strategií je jednou z dobrých podmínek, jak se stát zemí nezávislou na dobré vůli dárců. Zjišťujeme, že industrializace už dávno není budování hutí a montoven. Jsou to technické inovace ve zpracovatelském průmyslu. Jsou to změny v zemědělské produkci. A zejména digitalizace na různých úrovních všech lidských činností. To vše je příležitostí pro technickou rozvojovou pomoc.

Ano, jsme malá země uprostřed Evropy, jeden z mnoha členských států Evropské unie. Máme se ještě mnoho co učit, např. jak získat zakázky veřejného nákupu z EU. Takových firem pořád není dost. Zmiňujeme se o tomto problému v krátkém upozornění na výsledky účasti čs. firem v projektech vnější pomoci EU.

Nejde však jen o lukrativní zakázky! Leccos umíme, můžeme se s tím chlubit, ale hlavně máme mnoho projektových příležitostí, kde můžeme své zkušenosti sdílet s dalšími zeměmi. Předávání znalostí projektových manažerů a techniků a ochota učit místní partnery potřebné dovednosti, to vše je součástí každého z projektů financovaných Českou republikou. Píše o tom dále náš stálý spolupracovník Josef Fukan a tyto principy jsou také podstatou programu Aid for Trade.

Tím se dostáváme až ke Strategii ZRS ČR 2030 a jejím programům. Jak do nich zapojit podnikatele a kde mohou své zkušenosti uplatnit? O tom jsme pořádku dvoudílný seminář dne 12. 9. Zabývali jsme se projektovou spoluprací s Gruzii a Moldavskem za účasti představitelů těchto zemí i zástupců České rozvojové agentury. Shodou okolností byl to také den, kdy jsme v Praze přivítali delegaci ze sdružení gruzínských municipalit. Všichni jsme se sešli v prostorách Ministerstva životního prostředí, které bylo partnerem semináře.

Otázkou zůstává, jakou přidanou hodnotu vkládáme a budeme v budoucnu vkládat do projektů rozvojové pomoci. Jak ji odpovědně měřit a prezentovat veřejnosti? Víme alespoň zhruba, jaké dopady budou mít naše projekty v dané zemi za deset či dvacet let? Co za dovednosti dokážeme předat místním lidem?

Není to jen cílová skupina občanů, pro které jsou výstupy určeny. Každý, kdo se projektem zabývá, si v jeho závěru odnáší nějakou zkušenost, poznatek a možná jen radost z přidané hodnoty, na které se podílel.

Diskusi o dopadech ZRS, a zda lze dále využít dobré jméno ČR tímto způsobem budované, připravujeme na 10. listopadu 2018. V podkladech k této veřejné debatě najdou účastníci také ekonomické a investiční pohledy na země, kde již ČR končí s rozvojovou pomocí. Kromě Mongolska, které dále lehce analyzujeme, to bude také Srbsko a Kosovo.

Těšíme se na vás na některé z uvedených akcí! Dotazy a doporučení prosím směřujte na platforma@sprc.cz.

České zkušenosti inspirují gruzínskou samosprávu

Zlepšování životního prostředí je ukotveno v předvstupní dohodě mezi EU a Gruzii. Většina místních samospráv proto bude muset zajistit rozvoj ekologicky přijatelných komunálních služeb, mimo jiné ve vodárenství a sanitaci.

Aby se tak stalo, potřebuje gruzínská samospráva mít přehled o dostupných a ekologicky vhodných technologiích včetně praktických informací, jak je zajistit. Platforma podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci získala prostřednictvím svých členů v uplynulých letech dostatek poznatků a zkušeností z prací v sektorech dodávka vody/sanitace a dalších zaměřených na implementaci environmentálních technologií pro municipalitu, které zúročí pro naplnění zadání projektu Aid for Trade. Využije přitom i zkušenosti z dlouhodobé spolupráce se Svazem měst a obcí ČR (SMO ČR), který má podobné zaměření jako iniciátor projektu NALAG (National Association of Local Authorities of Georgia).

Nabídka PPZRS odpovídala na základní otázku – kde a jak získat finanční zdroje pro vznik nebo obnovu udržitelného vodárenského provozu, například čistírny odpadních vod nebo vytvoření systému odpadového hospodářství. Základem pro to je zkušenost konzultantů, kteří pomáhali s transformací místních samospráv, stejně jako praxe českých realizátorů rozvojových projektů pro municipalitu jak v ČR, tak v sousedních zemích. ČR před vstupem do EU byla ve stejné situaci, kterou popisuje zadávací dokument. Lze proto využít praktické znalosti z implementace investičních projektů v ČR, ale také

ve specifických podmínkách cílové země, kdy je nutné skloubit úroveň potřebných technologií s místním prostředím a možnostmi příjemce projektu. Jako potřebná se v této souvislosti jeví návštěva zástupců gruzínské samosprávy v ČR, aby se přímo na místě seznámili s tím, jak se v praxi řeší rekonstrukce některých zastaralých provozů komunálních služeb a instalace nových technologií.

Podmínkou úspěšných děl je zapojení obyvatel municipalit podnikatelského sektoru do jejich realizace. Záměrem projektu proto je podpořit budování produktivních kapacit (Productive capacity building) místní samosprávy pro rozvoj komunálních služeb v oblasti životního prostředí od formulace projektových návrhů přes implementaci a provoz, s podmínkou komerční udržitelnosti a přiměřené návratnosti vlastních investic. Projekt také posílí spolupráci a synergie v přenosu znalostí mezi asociacemi místních samospráv, konkrétními městy a obcemi i podnikatelskými subjekty.

Celkovým efektem pro partnerský stát bude základ pro další rozvoj budování produktivních kapacit místní samosprávy z hlediska schopností a znalostí, jak přistupovat a implementovat potřebné municipální investice s ekonomickou udržitelností.

Ve stručnosti je možné definovat cíle a výstupy projektu následovně: posílit schopnosti

O české řešení ekologických investic v komunálních službách je v Gruzii zájem

Do Tbilisi se v červenci vypravila skupina deseti odborníků na investiční municipální projekty.

Cílem bylo sdílet zkušenosti českých investičních manažerů veřejné správy a expertů na technologie pro ochranu životního prostředí s představiteli gruzínských měst a obcí. Gruzínské národní sdružení měst a obcí (NALAG) požádalo Českou republiku o pomoc, aby získalo další zkušenosti využitelné pro vlastní přípravu na vstup Gruzii do EU. Přístupová dohoda totiž mimo jiné obsahuje požadavky na zlepšení ochrany životního prostředí v samosprávných celcích. Pro municipalitu to znamená zavést či zlepšit své služby v oblasti ekologie.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR jako gestor programu Aid for Trade ČR ve spolupráci s koordinátorem zahraniční pomoci, kterým je Ministerstvo zahraničních věcí ČR, žádost asociace NALAG schválilo a připravilo projekt „Přenos zkušeností v oblasti ekologických investic v komunálních službách“. V soutěži o implementaci zvítězila

PPZRS, neboť její členské subjekty disponují řadou realizačních zkušeností z municipálních ekologicky orientovaných investic, jak v České republice, tak i v prioritních zemích ZRS ČR.

Pod záštitou Ing. Tomáše Pernického, velvyslance a vedoucího Zastupitelského úřadu ČR v Tbilisi uspořádala PPZRS seminář přímo v hlavním městě, kde se s experty setkalo více než čtyřicet představitelů gruzínské veřejné správy. Nabitý program ukázal přítomným, jak se Česká republika vyrovnávala s vlastní přípravou na vstup do EU v oblasti urbanistické ochrany životního prostředí. Byly představeny konkrétní investiční projekty i různé možnosti v technologiích pro municipální služby, včetně souhrnu základních bodů projektového řízení v praxi a jeho zasazení do regulí EU.

Další akce byla v režii partnera projektu NALAG a odehrála se v obci Kachreti v re-

gionu Kacheti. I zde byl značný zájem o odborné znalosti českých expertů. Téměř dvacítká zástupců gruzínských obcí diskutovala s českou delegací o problémech s budováním ekologických služeb, zejména v souvislosti s jejich financováním.

Cesta byla výborným počinem prezentace českého know-how v řešení ekologických investic v komunálních službách. Toto téma je v Gruzii aktuální.

Řada měst realizuje či připravuje vodárenské a sanitační projekty a praktické zkušenosti vítá. Existuje tedy předpoklad, že daný projekt, který byl v Gruzii zahájen prezentační misí českých expertů, přispěje k dlouhodobé spolupráci i obchodní výměně mezi českou a gruzínskou stranou.

Pozn. redakce: V září 2018 projekt pokračoval studijní cestou gruzínských zástupců místních samospráv a NALAG do Prahy. ■

Význam lidského faktoru v rozvojovém projektu

Obsahem většiny rozvojových projektů bývá technická pomoc, transfer znalostí a technologií s podílem školení místních pracovníků. Správnost a objektivitu postupů zajišťují metodiky projektového cyklu a při vlastní realizaci pak kvalita přístrojů a zařízení a odborná kompetence dodavatele a jeho specialistů.

Při respektování této technicistní stránky jsem v praxi poznal, a jistě nejen já, že rozvojová spolupráce, ba i humanitární pomoc, mají širší význam, než je jen přenos know-how anebo materiální pomoc potřebným. Pro splnění cílů projektů je nezbytná nejen expertiza a přirozený pedagogický cit, ale také osobní empatie, tolerance a respekt k místním poměrům a tradicím.

Na rozdíl od teoretizování a od řady většinou neplodných diskurzů o multikultuře, střetu civilizací, prevence migrací apod., je rozvojový projekt přirozeným místem pro skutečnou pomoc, neformální dialog zúčastněných partnerů a pro jejich vzájemné poznávání.

Nezištné využívání tohoto prostoru přispívá k toleranci a respektu mezi občany různých národů, konfesí a kultur. Může se tak stát potřebnou zpětnou vazbou poskytované ZRS a účinným nástrojem při bourání dlouhodobých předsudků, xenofobních tendencí a při posilování vzájemné důvěry mezi skupinami občanů s nestejnou historií.

Často se zapomíná, že ZRS není jednosměrnou ulicí ani pokud se týká věcného obsahu spolupráce. Poskytující partner předává nejen svoje znalosti a technologie, ale i vlastní osobnostní

vklad a étos. Současně přijímá specifickou obdobu téhož od druhé strany. Jde o přirozený proces, který nebývá vědomě programován, často je vnímán jen podprahově, o to silněji však zůstává zapasán ve vědomí obou stran.

Podstatnou je i skutečnost, že každý jednotlivec, který se zúčastňuje realizace rozvojového projektu tzv. v poli, je místními občany vnímán jako neformální reprezentant své země a podle něj bývá obvykle hodnocena i ona. S uznáním lze konstatovat, že renomé našich specialistů zůstává v ZRS vysoké i po dlouhé době, o čemž se přesvědčují i naši politici při svých oficiálních cestách.

V obchodní sféře to platí rovněž. Renomé vývozce, kvality jeho výrobků a dobrý přístup jeho pracovníků má dlouhodobý marketingový efekt, který není dosažitelný ani nákladnou propagací. Sebelepší PR kampaň nemůže nahradit každodenní práci podnikových specialistů, kteří mají vedle své expertizy navíc i nehraný dobrý vztah ke svým místními spolupracovníkům. Toto je naše největší deviza a mnohokrát jsem se sám přesvědčil, že ji nevlastní mnoho zemí ani vývozců. ■

Josef Fukan,
jfukan@gmail.com

Cílem Platformy podnikatelů pro ZRS je:

- zvyšovat úspěšnou účast českých firem v projektech rozvojové pomoci a spolupráce
- podporovat dlouhodobé investice v rozvojových zemích s výhodnou pozicí pro české dodavatele technologií a služeb
- prosadit partnerství veřejného a soukromého sektoru v programech zahraniční rozvojové spolupráce
- Platforma hledá aktivní firmy se zájmem o účast v rozvojových projektech i práci v expertních týmech Platformy a pracovních skupinách Rady pro ZRS ČR
- PPZRS je prostorem pro sdílení informací, nápadů, zkušeností a kontaktů.

Informace o podmínkách členství:

www.ppzrs.org

Twitter: @PPZRS_CZ

Facebook: <https://goo.gl/iak9Bq>

Kontakt

PLATFORMA PODNIKATELŮ
PRO ZAHRAIČNÍ
ROZVOJOVOU SPOLUPRÁCI

Sekretariát PPZRS

Freyova 948/11, 190 00 Praha 9

Telefon: +420 225 279 403

+420 603 826 261

Fax: +420 284 686 464

e-mail: platforma@sprc.cz

Zpravodaj je určen ke zvyšování povědomí podnikatelského sektoru o politice zahraniční rozvojové spolupráce v souvislosti s politikou proexportní za účelem rozšíření všech forem podpory podnikání a investičních projektů v rozvojových zemích. Je spolufinancován z prostředků MZV ČR.

Navážeme na dobrou pověst české pomoci v Mongolsku?

V letošním roce končí zahraniční rozvojová spolupráce ČR s Mongolskem. Pojdme se podívat, zda jsou zde příležitosti pro komerční návaznost na projekty rozvojové spolupráce s touto zajímavou zemí.

Novodobá spolupráce na rozvoji země se datuje od roku 1990. Československo plynule přešlo od „internacionální pomoci“ k rozvojové spolupráci a pokračovali jsme v programech spolupráce až do loňského roku. ČR tak zůstala významným rozvojovým partnerem.

Jedním z důvodů ukončení české rozvojové pomoci Mongolsku je jeho pozoruhodný ekonomický růst. Začal poté, co se země zbavila politického a hospodářského vlivu Sovětského svazu a přilákala první velké zahraniční investory. Růst je však úzce vázán na těžbu a vývoz mongolského nerostného bohatství, což bez dalšího budování potřebné infrastruktury nestačí pro udržitelný ekonomický rozvoj, zvláště když vývoj zpracovatelského průmyslu suroviny všeho druhu rovněž značně pokulhává. Agresivní způsob čínského ekonomického a politického partnerství způsobil, že hodnota vyvážených surovin postupně poklesla s odchodem konkurenčních činitelů v těžebním průmyslu. Proto je hospodářství země ovlivněno čínskou ekonomikou. Přesto, i pro české firmy a investory, zde mohou být jisté příležitosti v investiční či obchodní kooperaci s organizacemi, které se v Mongolsku věnují těžbě.

Během let 1996 – 2017 poskytla ČR Mongolsku rozvojovou pomoc ve výši téměř 50 mil. USD, což nás zařadilo mezi nejvýznamnější dárce. Komplexní přístup k podpoře rozvoje zastávají všechny rozvinuté země, u Mongolska to není výjimkou, přesto je komplikované prosadit hospodářské reformy včetně lepšího fungování veřejné správy.

Z pohledu investora je důležité podnikatelské prostředí, které umožní v zemi investovat a podnikat ať už samostatně, nebo v partnerské vazbě s místní firmou. K tomu se úzce váže potřeba zlepšit životní podmínky obyvatel. Zdá se, že tímto směrem se pustila Evropská banka pro obnovu a rozvoj

(EBRD), která připravuje s mongolskou vládou rozvoj trhu s energií tak, aby prostor dostaly také obnovitelné zdroje energie, zlepšila se jejich konkurenceschopnost, tj. snížily se její ceny a rozšířily možnosti podnikání nejen v energetice samotné.

Rozvojová spolupráce ČR s Mongolskem se soustředila do oblasti energetiky, ale věnovala se také zásobování vodou a sanitací, transferu know-how do zemědělství a lesnictví. Český přínos tak ovlivňoval životní podmínky obyvatel a v oblasti ochrany životního prostředí dlouhodobě řešil potřeby země.

Některé projekty byly natolik pozoruhodné, že vzbudily obavy u aktérů, které rozvoj trhu s ekologickými službami, know-how a technologiemi, ekonomicky ohrožoval. Vyžadoval totiž významnější změny v pravidlech a regulacích pro ochranu životního prostředí. Několik demonstrací proti českému působení v této oblasti bylo jedním z argumentů, proč ČR od dalších aktivit odstoupila.

Vlivným investorům do těžebního průmyslu vyhovuje snaha vlády industrializovat zemi, vítají rozšiřování energetické sítě, ale ochrana vod a cenová regulace spotřeby vody pro těžební účely, nebo ochrana půdy a ovzduší proti znečišťování, to už ohrožuje a zneprjemňuje jejich jinak příznivé podmínky k podnikání.

Zde musí nastat systémová náprava tak, aby se dosáhlo funkčního a férového podnikatelského prostředí. To teprve umožní ekonomicky růstové aktivity veškerému soukromému sektoru, zejména domácímu.

Jak tedy navázat a využít dříve vydobytou dobrou pověst české pomoci v Mongolsku?

Zkušenosti realizátoři českých rozvojových projektů mají za sebou dlouholetou zkušenost s místním prostředím a ověřené partnery v místě. Někteří se podařilo získat další zakázky, nebo uvažují o vlastních investicích. Můžeme jim investice nebo obchodní působení v Mongolsku doporučit?

Budeme o tom diskutovat 10. listopadu na veřejné debatě, kterou Platforma podnikatelů pořádá jako doprovodnou akci konference k budoucnosti české ekonomiky nazvané "Malá země, velká výzva: Zpátky na vrchol", kterou pořádá platforma Alter Eko a hrabě František Kinský na Novém zámku v Kostelci nad Ollicí.

Další informace o současném Mongolsku lze najít na našich stránkách: <https://www.facebook.com/rozvojeinvestice/> a k rozvojové spolupráci ČR s Mongolskem zde: <http://www.czechaid.cz/tag/mongolsko/feed/>.

Vnější pomoc EU a (ne)úspěchy českých firem

Stálé zastoupení ČR v EU se sídlem v Bruselu (SZB) si dalo velkou práci a zpracovalo aktivity českých subjektů v oblasti zakázek a grantů z fondů pomoci EU rozvojovým zemím. V porovnání s neziskovým sektorem na tom nejsme dobře¹. Podstatou úspěchu a neúspěchu českých firem v tendrech EU do projektů rozvojové pomoci jsou reference z cílové země a hodnota projektové zakázky. U nás lze referenci získat zejména prostřednictvím české rozvojové pomoci, tj. České rozvojové agentury (ČRA).

Systém zadávání je příznivější pro neziskové organizace, jejich úkoly jsou financovány granty, takže oproti zakázkám nemají přesně stanovené kontury projektu. Tím je také dáno i vykazování konečných projektových výsledků. Zakázky firem v rozvojových projektech spadají do kategorie technické rozvojové pomoci, kterou má nejpropracovanější Německo a Francie. Český rozvojový rozpočet v porovnání s evropským rozpočtem pro oficiální rozvojovou pomoc za r. 2017 představoval 0,04 %. Nemůže tedy uspokojit potřeby českých firem na potřebné reference. Ne všem firmám, které se pohybují v rozvojovém světě, se daří získávat velké zakázky. Mezi členy PPZRS však takové firmy lze najít. Troufáme si tvrdit, že i díky osvětovým aktivitám jejich spolku. Nyní se snad blýská na lepší časy! ČRA získala akreditaci pro implementování evropských rozvojových projektů a nově vstupuje do některých partnerských implementací. Zde by mohly české firmy konečně získat kvalitní reference pro další zápas o zakázky z evropského rozpočtu vnější pomoci.

Stále slyšíme, že export z ČR do světa roste a dostáváme se také na nové trhy. Není tedy pravda, že čs. firmy jsou neschopné expandovat na trhy třetího světa. O těchto a dalších otázkách kolem zakázek EUROPAID² budeme diskutovat koncem října. Setkání zkušených účastníků výběrových řízení EUROPAID s ostatními členy Platformy a konzultanty strategií přístupu k tendrům přinesou přehled toho, kde jsou z pohledu zasvěcených nedostatky a co odrazuje relevantní zájemce od účasti na výběrových řízeních.

¹ Tabulky s přehledem převzaté ze SZB najdete na www.ppzrs.org.
² https://ec.europa.eu/europeaid/about-funding_en.

České zkušenosti inspirují gruzínskou samosprávu

>>> přípravy projektů tak, aby bylo možné úspěšně se ucházet o investiční dotace a přenést transformační zkušenosti ČR z předvstupního období v oblasti investic. Hlavní cílová skupina tak získá informace a znalosti české strany o specifickém projektovém řízení investic do komunálních služeb i doporučení pro komunikaci s veřejností za účelem akceptace nových komunálních služeb. Projektové výstupy budou mít přímý dopad na ekonomiku obecních úřadů a jejich schopnost připravovat žádosti o dotace nejen v sektoru dodávek pitné vody a sanitace, a to včetně výběrových řízení.

Popsaným cílům odpovídají tyto výstupy: služební cesta do Gruzie s uspořádáním

úvodního semináře pro gruzínské municipality ve spolupráci s asociací NALAG a gruzínskou relevantní veřejnou správou. Na ní naváže studijní cesta gruzínských představitelů měst a obcí a rozvojových veřejných institucí do ČR, která zahrne exkurze do úspěšně provozovaných investičních vodohospodářských celků a dva diskusní kulaté stoly, kdy jeden bude věnován moderním technologiím v projektech vodárenství a sanitace a druhý představí metodiku přípravy projektu z hlediska financování komunálních služeb vč. finančního řízení. Výsledkem této činnosti bude vytvoření metodické příručky v gruzínském jazyce, kterou bude možné rozšířit informace prezentované na uvedených akcích.